

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului</p> <p>Parohiile cl. I. și II. pe un an 5000 Le Parohiile cl. III. . . . . 4000 Le Parohiile sub clasă . . . . . 3000 Le Pentru particulari . . . . . 1500 Le</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMIȚE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concure de prot. 4000 Lei. Parohii de cl. I 2500, de cl. II 2000, de cl. III 1800, Le celelalte publicații 1 cm. □ 20 Lei</p>
---	--	---

Asistența socială

Ideia fundamentală care stă la baza Bisericii este: „Îmbunătățirea omenirii pe cale spirituală și materială, păstrând înaintea ochilor zarea cerească”.¹

Creștinismul prin Iisus Hristos aduce principiul nou al iubirii, inexistent până atunci și care se rezumă în cele două porunci fundamentale ale lui: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și în tot sufletul tău și în toată tăria ta și în tot cugetul tău” și „pe aproapele tău ca pe tine însuși”.² Zic că erau inexistente aceste porunci până atunci, căci deși erau scrise, nu au fost trăite așa.

Iubirea aproapelui exprimată numai prin vorbe și lipsită de fapte este de multe ori prefăcută și moartă, după cum ne explică epistola Sf. Iacov: „Căci de vor fi fratele, sau sora goi și lipsiți de hrana de toate zilele, și le va zice cineva din voi mergeți cu pace, încălziți-vă și vă săturați, și nu le-ar da cele de trebuință trupului, ce folos ar fi, căci și credința dacă nu va fi avut fapte, moartă este în sine”.³

Asistența socială este exteriorizarea iubirii adevărate, este îndeplinirea cuvintelor divine: „Întru acestea vor cunoaște toți că ai mei ucenici sunteți, dacă veți avea dragoste între voi”.⁴

„Precum prin creștinism șirul anilor se numără dela venirea Mântuitorului Hristos, tot așa opera asistenței sociale, ieșită din concepția cea nouă a iubirii de aproapele, își așează începutul odată cu întemeierea creștinismului”.⁵

Biserica creștină ieșită din catacombe, declarată religioasă de stat și intrată în posesiunea

avuțiilor templelor păgâne, convertite, crează numeroase instituții de ajutorare și ocrotire a celor neputincioși și lipsiți. Așa pe timpul Sf. Ioan Gură de Aur (347-438) biserica din Constantinopol hrănea zilnic 3000 de streini, bolnavi și săraci.⁶

Creștinii primari, cari cu drept cuvânt purtau acest nume, își făceau din ajutorarea aproapelui idealul zilnic și principal al vieții, căci reflectau asupra problemei Samarineanului milostiv.

Următoarea pildă este mișcătoare și mult grăitoare. Sf. Vasile cel Mare a făcut odată o vizită unui preot, anume Anastasie dintr'un sat.

După slujbă, Sf. Vasile îl invită să spună ceva despre binefacerile sale. Anastasie îi răspunde că el este sărac, muncitor de rând și nu a făcut nimic bun pe pământ. După acestea, Sf. Vasile cu suita sa s'au dus la bordeiul preotului amintit, și deschizând ușa a găsit acolo un bolnav de lepra, pe care preotul îl îngrijea într'ascuns.

La vederea acestuia, Sf. Vasile exclamă: „Pentru ce ai voit să-mi tănușești această comoră a ta?!”

Bolnavii și lipsiții erau comori pentru creștinii de altădată.

Sporadice gânduri de asistență socială pe scama Bisericii au fost și la noi multe, dar pe lângă mici excepții, până la urmă s'a schimbat dorința.

Sunt modeste fonduri, dar și asistența poate începe modest. Pilda servește la mișcarea și acționarea voinții. Dacă e sigur creștinul că obolul lui merge în azil, sau alt institut de ocrotire cu eficacitate, el îl dă cu suflet deschis și ușurat, iar rugăciunile pușinilor ajutați formează număr suficient în fața lui Dumnezeu, ca să nu prăpădească lumea întreagă.

1. Arhim. I. Scriban, Chemarea preotului, Buc. 1921, p. 33.

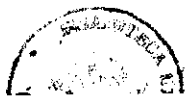
2. Luca, cap. 10, v. 27.

3. Epistola lui Iacov, c. 2, v. 15-17.

4. Ioan, cap. 13, v. 35.

5. Pr. A. Velea, Rolul preotului în asistența bolnavilor și medicina socială, Alba-Iulia, 1941, pag. 15.

6. Idem, p. 14.

În privința asistenței sociale, ca și în a celorlalte probleme, ne însușim adevărul că: „Nu prin legi, nici prin vorbe, sau prin cărți se schimbă lumea, ci prin oameni, punând ca îndreptar de viață pe cei cu talent moral¹ și fapte.

După actualul măcel omenesc, câți copii, câte soții și câți bătrâni au rămas cu ochii umezi, cu disperarea în mințe și cu mizeria zilei în oase, fără brațe de muncă cari să aducă banul în casă.

Facă veaculul prezent asistențe sociale pentru acești lipsiți și merituoși cu fapta, și despre cari se va spune apoi cu vorba.

Catedrala ortodoxă română a Lugojului și Prea Sfințitul Episcop Veniamin al Caransebeșului.

Înainte cu 11 ani și mai bine Adm. Protopopesc de atunci Dr. A. Mihăescu actual protopop, apoi zeloșii preoți, diaconul, din Lugoj împreună cu cons. parohial și a experților tehnici, constructori, pictori, sculptori, financiari și juriști, recrutați din sânul credincioșilor ortodoksi s'au apucat de marea operă a restaurării exterioare a monumentalei Catedrale din orașul nostru cu mijloace materiale modeste numărând fondul de atunci vreo 2,500,000 (2¹/₂ milioane) dar sufletul lor a fost mare.

Credincioșii văzând că lucrul s'a început și nu se colectează numai, neîncepând lucrul după cum s'a colectat în trecut, fiecare și-a deschis sufletul și punga contribuind fiecare cu mult, cu puțin, lansând Cons. Parohial liste de subscripție putând astfel continua și lucrările interioare, mai bine zis tencuirea interioară pentru pictură.

Văzând credincioșii că conducerea se ocupă foarte serios de restaurare atât exterioară cât și interioară și neavând bani, prin concursul tuturor s'au colectat dela toate societățile atât din oraș cât și din alte orașe prin colecte și adrese directe lor sume însemnate, dar nu erau totuș de ajuns.

S'a apelat apoi la împrumuturi dela Bănci pe care le-am restituit între timp.

Fruntașul proprietar Dl. Ioan Lupu văzând că lucrările progresează și iarăși nu avem bani, s'a oferit D-sa să ne facă un împrumut de 3,1¹/₂-4 milioane, iertându-ne dobânzile numai și numai de dragul de a vedea împodobită Casa Domnului cât mai curând în care s'a botezat și Dsa contribuind și Dsa atunci cu suma de

300.000 Lei după cum am adus la cunoștință atunci în ziarul local.

În anul 1941 devenind vacant scaunul episcopesc al Diecezei Caransebeșului, din Sibiu citadela românismului și a culturii ne-a sosit încercatul și rutinatul consilier Arhimandritul Virgil Nistor dela Metropolia Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului ca titular al acestei Episcopii, fiind sfințit în această înaltă demnitate la Sărbătorile Sfințelor Rusalii din anul 1941.

Cum a venit a și început munca în Via Domnului și în această Dieceză interesându-se amănunțit de toate lucrurile. Astfel între principalele preocupări ale Prea Sfințitului Episcop Veniamin al Caransebeșului a fost și Catedrala Ortodoxă din orașul Lugoj care este în cuprinsul diecezei Prea Sfinției Sale.

Când trecea prin Lugoj, nu putea să nu se abată și să vadă cum progresează lucrările la sfânta Biserică dând chiar unele sugestii și directive.

Văzând Prea Sfinția Sa că avem datorii și ne sbatem cu toții ca să putem cât mai curând termina lucrările și să intrăm cât mai de vreme în biserică, deoarece capela era neîncăpătoare în care slujeam, ne-a stat la dispoziție cu multă plăcere cu sfatul și se gândea cum să ne exopereze sume mai importante în scopul acestă.

Dar bucuria ne-a fost mare la Praznicul Nașterii Domnului din anul 1944 când cea mai mare parte a lucrărilor au fost terminate invitând pe Prea Sfinția Sa conducerea locală să implore binecuvântarea lui Dumnezeu și să o târnosească. Atuncea am zis cu toții: *Inoște-te, înoște-te noule Ierusalime că slava Domnului peste tine a răsănit. Saltă acum și te bucură Sioane.*

În urma înaltelor legături a Prea Sfinției Sale ne-a exoperat următoarele sume pentru restaurarea Bisericii din Lugoj, — și anume după cum le-am primit: 150.000 adecă unasutăcincizecimii lei dela Ministerul Cultelor și dela Interne, apoi 1.000.000 adecă un milion dela Societatea Titan, Nadrag, Calan, și acum una lună și ceva 4.000.000 adecă patru milioane dela Ministerul Finanțelor prin Ministerul Cultelor prin bunăvoința Dlui Dr. Emil Ghilezan, subsecretar de Stat și cu concursul Dlui Subsecretar de Stat dela Finanțe a Dlui Alexandrinii suma de lei 1.000.000 adecă un milion.

Astfel Prea Sfinția Sa ne-a dovedit că într'adevăr este Arhipăstorul nostru și ne poartă grija părintească ca un adevărat Părinte ușurând prin Înalta Sa intervenție greutățile financiare ale fiilor Lui sufletești și ae primei sale parohii din eparhia Sa.

Conducerea bisericii locale i-a adus vile

1. S. Mehedinți, Apropierea de Iisus prin Biserica noastră, prin alegerea educatorilor.

sale mulțumiri atât Prea Sfinției Sale cât și celorlalți binevoitori.

Conducerea bisericii locale a plătit imediat mărinosului împrumutător Dlui Ioan Lupu datoria mulțumindu-i pentru dragostea arătată casei Domnului rămânând cea 500.000 datoric.

Sperăm că vom putea afla înțelegere în sânul credincioșilor și se vor afla mulți, puțini, și vom putea mai aduna încă 4-5 milioane pentru micile lucrări ce mai sunt de făcut și anume: confecționarea ușei de lemn dela intrarea principală care e făcută provizor, facerea baptistierului (unde se botează copiii), a altor străne, anvonului, a unei scări mobile care să se lungească în mod mecanic cu o manivelă, două ventilatoare electrice pentru eliminarea fumului din biserică produs de lumânări care strică pictura și cumpărarea unui aspirator de praf electric pentru aspirarea prafului care s'a depus pe partea superioară interioară a bisericii și care nu poate fi curățit astfel.

Bucuria Prea Sfințite ne este îndoită acum când putem să mărim pe Dumnezeu pe deplin ușurați de sarcinile financiare care apăsau umeri noștri și ne îngrijorau, rămânând adânc recunoscători Prea Sfinției Voastre.

Bunul Dumnezeu să dăruiască sănătate tuturor Societăților și credincioșilor cari au contribuit cu mult, cu puțin, după putință la înfrumusețarea și împodobirea acestei mărețe catedrale.

Iar Arhipăstorului nostru prea iubit îi zicem din tot sufletul pentru tot ce a făcut spre realizarea restaurării acestei biserici, dorința atâtor și atâtor generații.

Intru multi ani stăpâne!

Pr. Nicolae Sintescu

Pârğa literaturii bănățenești Palia Orăștiei 1582.

Intre toate regiunile, Banatul, Canaanul românesc, e primul, care afla cu cale, a lucra la literatura sa națională, cu însoțire de persoane. Cinci sunt debutanții unei astfel de îndrăzneată încercare, cari se întrec ei pe sine însăși și apoi unii pe alții, întru talmăcirea începutului cărții vechi sfinte, a așezământului omenirii de pretutindeni și din toate timpurile.

Despre această lucrare am meditat și scris cu prima oară mai amplu acum 41 ani. Nu voesc să reproduc, sau să corigez, ceva din acel debut.

Fixez aici numai unele idei puține ce mi-am format de atunci încoace și pomenesc de cele ce

s'au scris de unii, în vremea mai nouă, citind, arareori câteceva; foarte pe scurt, când cred că lectorul atent ar dori o mică lămurire; ferindu-mă de a-l osteni și plictisi cu seceratul meu comod, din lanurile altora.

II

Incepem disertația prezentă, cu examinarea sumară a titlului ei. Foarte adeseori, și singur numai un cuvânt e definițiunea, noțiunea tezei ce se desbate. De sine înțeles, că astfel de definițiuni la rândull or sunt și rămân: mance, insuficiente; reclamă sus și tare o întregire-oarecare, căci ea atinge și poate prinde numai ce e principal de tot, cvintesența adevăată a lucrului ce indică: „Denominatio fit a potiori.“

Repetat și deplin încredințat, că la noi românii — chiar profesori de limba națională, poate că și la străini, sub atributul, sub calificativul de „*Palia*“, înțeleg numai tipăritura din 1582, a Orăștiei.

Ci adevărul e cu totul altul; barem la românii noștri! Cărturarilor lor cunosc și alte piese literare, vechi, chiar și de un cuprins profan!

Palia e un termen apelativ. E neogrecizm la elena clasică *Palaios*.

Palai și Paros (adverb) Palaios adiectiv cu două terminațiuni. Pará, Parai, Parata, Palaia. Palin, des nou.

Παλαιά ωαθηκίση, Testamentul vechi.

Nu mai departe decât în literatura noastră veche apocaliptică întâmpinăm un manuscris Hexameron, din începutul secolului al XVII-lea; descoperit în un sbornic mai mărișor de protorabinul Dr. *M. Gaster* și numit îndecomun: „*Biblia împodobită*“. Mai descoperi acest cărturar ostracizat din țara noastră și o legendă apocriță, ce pare a avea puțin iz cu legendele înțeleptului Solomon, regele evreilor vechi.

Numirea acestui manuscris anonim, e „*Palia română*“, și se pare că nu e tocmai de tot străin de oraculele Romei, Sibylele și că e ticluit de Venerabilul benedictin Beda, părintele istoriografiei anglo-saxone. († 735).

Palia aceasta Gaster o numește apoi *Provocirea Saveli*, vizând verosimil pe regina Saveli, carea ostenise la Solomon.

Povestea din vorbă a ajuns și la bulgari și e competent studiată de eruditul Dr. Veselovsky. E ceva similiar în ea spune dânsul, cu Mahab harata; un epps, enciclopedie sanscrită, a Indiei, înainte de Hristos cu 1500 ani.

În fine, cuvântul *Palia*, ocure des, în Corpus juris canonici, la decretul lui Gratian ca note și subdiviziuni, făcute, se crede, de Paucio *palea*, cardinal și mare comentator de legi.

III

Limba Paliei, e în bună parte graiul poporului bănăţean, care cum am relăţiat, când am scris despre Palia însăşi, e graiul cel mai original Dacoromân, cel mai arhaic, mai aproape de dialectul macedo-megleno-român şi istro-român; mai înrudit cu limba istorică şi mai universal între toate variantele limbii literare de azi; în plus, mai asemănător cu limbele surori neolatine; mai ales cu dialectele italiene; pro primo, cu cel sicilian, până într'atâta, că socotind că baza unei deosebiri de limbă, e proprie sunetul ei; apoi fonologia limbii române, cu adevărat e mult mai aproape de dialectul italian sicilian, ca unele dialecte italiene; astfel poate nu am fi departe de adevăr, dacă am opina că graiul nostru poporan e un „sui generis“ idiom sicilian.

Aşa ne-am putea apoi, explica tare uşor, de ce Eliade Rădulescu şi Enache Văcărescu, militau intenţiv, pentru italianizarea gramaticii româneşti şi apoi fireşte indirect pentru sicilianizarea însăşi a limbii noastre.

Cum pe vremi Dante: adunând, comparând şi unificând leghionul de dialecte şi jargoane, de graiuri a Italiei luând ca temelie dialectul florentin, (Toscana) a creat limba literară italiană, aşa în proporţii mai reduse, pot fi consideraţi bănăţenii, vechii traducători ai Paliei, ca nişte protagonişti şi iniţiatori ai unificării şi ctitoriei limbii româneşti, de azi şi de mâine.

Palia a utilizat totul ce s'a tipărit până la sorocul ei.

În schimb apoi ea la rândul ei, încă a fost pretutindenea şi totdeauna cu multă acribie consultată de toţi, cari scriau, ori că tipăreau ceva; până ce în fine acest tezaur ales, în o bună parte a sa a fost topit în făimoasa operă Biblia lui Şerban, din Bucureşti, la anul 1688; numită de magistrul N. Iorga „Monumentul Limbei“, adaugem noi: noastre universale literare.

Palia din 1582, e un petil Toscana a limbii noastre; şi ca depozitată în Biblia lăudată, a lui Şerban Cantacuzino Vodă, se va păstra, perfectă, populariza şi menţinea, deapănarea pentru neamul românesc din patria-i proprie, din diasporă şi din colonia Americii!

Dacă acuma italienii au dictonul, că „Lingua toscana in bucca romana“, cu tot dreptul le pot secunda românii din *România nouă*, cu refrenul: „Limba Bănăţană, în gura României Noui“.

Semnalăm, că, *graiul toscan* (florentin) e *temelia limbii unilare literare a Italianilor*.

Tot el, *dialectul nordic* (Paris, Ille de France, e aşezat ca *limbă literară la Fancezi*; cu toate că, cel sudic Provincial, pe vremi era mai

cultivat şi răspândit; deci mai indicat ca temelie de limbă literară. Iar la noi Românii dominează limba literară jargonul: Târgovişte, Braşov şi Bucureşti deoarece diaconul Coresi, ctitorul limbii noastre literare, a utilizat în tipăriturile noastre prime acest grai viu deşi această primăţie ar fi revenit cu mai mult drept, Moldovei, Iaşului, şi chiar şi Banatului, în vederea, că în părţile acestea a pulzat o mişcare literară culturală mai veche, mai generală şi intenţivă.

Dr. Ştefan Pop

INFORMAȚII

Hirotonii. P. Sf. Sa Episcopul nostru *Veniamin* a hirotonit întru presbiteri pe următorii clerici: Eftimie Sârbu pentru parohia Iaz prot. Caransebeş, Nicolae Şuşoiu pentru Crăjma, prot. Caransebeş, Ioan Coacărlă pentru Zerveşti, prot. Caransebeş şi George Adam pentru Greoni, prot. Oraviţa.

Dr. Aurel E. Peteanu, vrednicul profesor şi director al liceului „Coriolan Brediceanu“ scriitor şi animatorul multor manifestări culturale din Lugoj a fost trecut la pensie cu 1 Sept. a. c. În locul D-Sale a fost numit director prof. Traian Simu, dela acel liceu.

Menţionăm cu plăcere judiciosul articol al Dlui Şt. Petrică din ziarul „Răsunetul“ din Lugoj dela 7 Oct. a. c. despre „*Rolul presei*“ care se încheie astfel: „temelia educaţiei nu poate fi decât religia şi patria, tronul şi altarul, cinstea şi onoarea“.

Deschiderea şcolilor în urma dispoziţiilor Min Educaţiei Naţionale se va face la 29 Oct.

Consiliul superior economic a decis să începe rechiziţionarea şi cumpărarea forţată a vitelor.

„**Renaşterea**“ organul oficial al Episcopiei ort. rom. a Clujului, apărută în pribegie la Alba-Iulia şi sistată în ultimul timp, din cauza împrejurărilor, reapare acum la Cluj. Exprămandu-ne bucuria pentru reparaţie îi urăm spor la lucru.

Dr. Lucian Borgia, juriconsultul Consiliului mitropolitan din Sibiu a trecut la cele vecinice. Biserica pierde un distins fiu al ei, un eminent juriconsult, şi membru al tuturor corporaţiunilor bisericesti şi foarte apreciat avocat.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii Săi!
Guvernul din Grecia a demisionat. Regentul Mitrop. Damaschin şi-a asumat funcţiunea de prim-ministru.

Alegeri generale se vor face în U. R. S. S. în Februarie 1946, iar în *Jugoslavia* la 11 Nov. 1945.

Congresul Mondial sindical dela Paris şi-a încheiat lucrările, ajungând la un acord asupra statutului federaţiei sindicale mondiale

În Japonia după capitulare s'au luat măsuri pentru a o face inofensivă în viitor. Se vorbeşte de o eventuală abdicare a împăratului Hiro-Hito.

Conferința dela Londra a celor cinci miniștri de externe a luat sfârșit, neputând ajunge la acord asupra unor probleme discutate.

„**Astra**”, Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român și-a ținut la 30 Sept. la Sibiu adunarea generală anuală cu caracter administrativ.

Universitatea „Regele Ferdinand” din Gluj anunță că-și va începe cursurile la 1 Noemvrie a. c. la Cluj.

A plecat in Germania o comisie română pentru repatrierea refugiaților și prizonierilor de război.

P. Laval fostul primministru al guvernului francez dela Vichy a fost condamnat la moarte pentru trădare de patrie și executat prin împușcare ca trădător.

Măreța biserică din Orăștie a fost sfințită de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului. La solemnitate au participat mai mulți membrii ai guvernului în frunte cu Dl primministru Dr. P. Groza.

Nouii preoți licențiați. Păr. N. Ciurescu din Ramna și Păr. Diac. C. Olariu, secretarul Acad. noastre teologice, au luat anul acesta titlul de licențiați ai Acad. teol. „Andriene” din Sibiu.

Felicitările noastre!

Nou casier la Consiliul nostru eparhial din Caransebeș. Păr. Diac. N. Fișteag, fost șef de birou, în Min. Cultelor din București a fost numit casier în postul rămas vacant după Păr. Prot. T. Roșca și girat provizor de Păr. I. Câmpianu.

Sfințire de biserică. Joi 8 Nov. sărbătoarea Sf. Arh. Mihail și Gavril, P. Sf. Sa Episcopul nostru Veniamin va sfinți biserica renovată din *Moniom*, protopresbiteratul Bocșei Montane, Jud. Caraș.

Două fapte care grăiesc dela sine. Părintele Alexandru Guga din Cubin, (Banatul Jugoslav) donează, după cum singur spune în raportul C. Sale — „pentru biserica cea mai mică ca zidire cea mai mare ca menire; cea mai săracă materialicește și cea mai bogată duhovnicește,” — sf. Capelă din Caransebeș, suma de Lei 50.000 (cincizeci mii) ca prim fond pentru înzestrarea ei în speranță că se vor afla și alți frați întru Hristos cari să-l urmeze. *Un alt Cuc. Preot*, care a rugat să fie anonim pune la dispoziția P. Sf. Sale pentru scopurile de binefacere, tot suma de Lei 50.000.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească fapta lor creștinească.

Secretar general la Ministerul Cultelor a fost numit protopopul Gh. Iliescu dela Vălenii de Munte.

Șezătoare religioasă. Duminecă 14 Oct. a. c. după Vecernie, a avut loc în Caransebeș, o duioasă șezătoare religioasă a Corului bisericesc de copii, organizată de D-l Prof. D. Cusma, cu următorul program:

1. „Tatăl Nostru” (cor)
2. Cuvânt de deschidere rostit de dl. prof. Dimitrie Cusma, conducătorul corului.
3. „Gândul primului ceas de școală” meditație religioasă ținută de Păr. Ilie Câmpianu.
4. „Cu noi este Dumnezeu”, poezie recitată de Crețu Ligia, clasa IV primară.
5. „Mântuiește doamne poporul tău” (cor).
6. „Viața Cuvioasei Paraschiva” dizertație ținută de Țăru Emilia, cl. IV gimn.
7. „Mănăstirea”, poezie recitată de Harambașa Ecaterina, cl. III gimnazială.
- 8 „Cuvine-se cu adevărat” (cor).

9. „Rugăciune” poezie recitată de Vintilă Mihael cl. III. liceală.

10 „Sfânt” și „Pre Tine Te Lăudăm” (cor).

11. „Iisus prin grâu”, poezie recitată de Țăru Emilia cl. IV. gim.

12. „Lăsați copiii să vină la mine” (cor).

După program, P. S. Sa Păr. nostru episcop Veniamin a vorbit copiilor și părinților, dându-le arhieresti sfaturi, acum la început de nou an școlar.

Mulțumită publică. Domnul Iosif Pepi Târziu subinspector școlar din Arad a dăruit pentru Capela Schitului Țătra Scrisă următoarele cărți de ritual:

1. Acatistul „Născătoarei de Dumnezeu” cu rugăciuni.

2. Catavasier

3. Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos cu paraclisul Maicei Domnului.

4. Cazanie.

În valoare de lei (zece mii) 10.000.

Pentru această faptă creștinească, conducerea Sf. Schit exprimă piosului Domn vii mulțumiri, rugând pe Bunul Dumnezeu să-i răsplătească cu prisosință fapta lui frumoasă și creștinească.

Mulțumire publică. Parohia din Mătrnicul-Mare pe această cale mulțumește călduros D-lui I. Woner Directorul Fabricii de var din Căvâran, precum și D-lor funcționari dela această întreprindere, cari au arătat multă bunăvoință la livrarea materialului de piatră și var, necesar la construirea supraedificatelor dela casa parohială, reducându-l chiar sub prețului minimal.

Bunul Dumnezeu să răsplătească bunăvoința D-lor.

Cerc pastoral în comuna Agadici. Cu ocazia hramului Sfintei Biserici din Agadici — „Nașterea Născătoarei de Dumnezeu” (8 Septemvrie a. c.) — preoții vecini R. Suciuc din Ticvanul Mic și G. A. Milovan din Măidan, în frunte cu Prea On. Domn Protopop Virgil Musta însoțit de Diaconul S. Bătea din Oravița și preoții refugiați: A. Cobălaș și N. Jolonkovschi, au poposit în această comună.

Serviciul Sfintei Liturghii a fost săvârșit de cei de mai sus împreună cu preotul local G. Mătau și F. Simaschievici, preot refugiat utilizat în Agadici.

La priceasnă predică Păr. N. Joloncovschi despre: „Credința mântuitoare”, arătând cu citate din Sf. Scriptură și exemple din viața de toate zilele marea importanță a credinții.

Vecernia este săvârșită de P. O. D. Prot. V. Musta, preoții G. A. Milovan și B. Cobălaș și diac. S. Bătea. Predică Păr. Gh. A. Milovan despre: „Rătăciră sectară” din zilele noastre dând exemple vii despre marea lor greșală de a părăsi religia lor strămoșească.

Atmosfera adânc religioasă a impresionat foarte mult pe credincioșii cari au luat parte în număr foarte mare la aceste servicii și cari au fost lămuriiți de marea importanță a ortodoxiei noastre.

O danie aleasă. La îndemnul Pr. Gh. A. Milovan, nou venit în parohia Măidan, familia credinciosului Meilă Liuba-Mădrut, ales naș al Sfintei Biserici, a donat o frumoasă Evanghelie legată în catifea roșie cu colțuri de argint în valoare de 152.000 Lei. S'a sfințit cu mare fast în ziua de Duminecă 23 Septemvrie a. c.

Bunul Dumnezeu să răsplătească jertfa acestei familii credincioase din vistieria Sa cea neseacă și să o binecuvinteze.

Se aduce la cunoștință celor interesați că având în vedere că abia acum sa eliberat localul Academiei noastre Teologice înscrierile se vor face Sâmbătă în 27 Octomvrie a. c., iar Duminecă în 28 Oct. a. c. se va face necondiționat deschiderea cursurilor.

PARTEA OFICIALĂ

NOTE OFICIALE

Nr. 5227 B. 1945

P. C. protopopi sunt invitați să convoace și să țină până la 6 Decemvrie a. c. **conferințele preoțești de toamnă.**

Deasemenea P. C. protopopi sunt invitați să ia măsuri pentru ca să țină regulat, lunar, cercurile religioase ale preoțimii noastre parohiale, mai ales în parohiile în care se constată multe deficiențe morale.

Programul conferințelor se va întocmi din vreme și se va comunica fiecărui preot.

Ca temă principală a conferințelor de toamnă propune următorul subiect: „Preotul în serviciul bisericii și în serviciul poporului“.

În tratarea acestui subiect se va accentua corelația dintre aceste două servicii reliefând adevărul, verificat de lungile experiențe ale veacurilor, că servind în spirit de abnegație lui Hristos, preotul servește poporului, Dându-și cu elan apostolic toate puterile de muncă și creație lui Hristos, preotul se dăruiește integral turmei care îi este încredințată spre păstorie propovăduind și realizând învățătura lui Hristos în lume, preotul se face un ziditor permanent la temelii unei lumi mai bune, în care să stăpânească dreapta isvorită din dragostea reciprocă dintre oameni. Aceasta este cea mai ideală și unică politică socială a preotului și prin aceasta el răspunde tuturor îndatoririlor pe care le are față de omenire și față de neamul nostru.

Fiecare preot va medita și va pregăti acest subiect și-l va prezenta, în scris protopopului care va alege două din cele mai bune, care se vor citi la conferință.

Pe lângă acest subiect P. C. Protopopi vor mai alege o problemă pentru a fi discutată în conferință, vizând activitatea pastorală în parohie.

Programul conferinței va fi complectat cu alte probleme de ordin practic și comunicări oficiale. Conferința propriu zisă va fi precedată de Sfânta Liturghie, în cadrul căreia se va rosti o predică de către un preot ales de protopop.

P. C. Protopopi sunt invitați să-și pregă-

tească în scris cuvântările de deschidere, pe care le vor înainta, după conferința Consiliului eparhial. În aceste cuvântări P. C. Protopopi vor face o expunere asupra activității pastorale din protopopiat, reliefând atât realizările frumoase ale preoților cât și lipsurile constatate în parohie. Vor da apoi îndrumări pastorale și puncte de plecare pentru discuțiile conferinței.

Data fixată pentru conferință se va comunica și Consiliului eparhial cu cel puțin două săptămâni înainte.

După conferința P. C. Protopopi vor înainta Consiliului eparhial în termen de 8 zile dela ținerea conferinței rapoartele obișnuite precum și rapoarte sumare pentru Foaia Diecezană împreună cu conferințele cetite.

Fiecare preot este obligat să participe la aceste conferințe. Acei care nu pot, din motive binecuvântate a participa, să-și înainteze în scris justificarea.

Dacă în lipsă de mijloace de transport preoții nu se pot aduna toți la centrele protopopiatelor, P. C. Protopopi vor alege încă una, sau două parohii unde conferințele se vor ține cu acelaș program.

Caransebeș, la 12 Octomvrie 1945.

Episcop:
+ **VENIAMIN**

Consilier referent:
Prot. Dr. M. Bănescu

Nr. 5066 C. 1945.

Cu toate greutatețile și lipsurile pe care le întâmpinăm încă, anul acesta se redeschid școlile de toate gradele, în condiții mai bune ca anul trecut.

Pentru a obține cât mai bune rezultate în predarea învățământului religios, în școlile primare și secundare, C. Preoți-catiheti sunt invitați să-și sporească zelul catihetic și să-și țină orele de catehizație cu toată conștiinciozitatea.

C. Preoți catiheti se vor îngriji ca, atât la școlile primare cât și cele secundare, cursurile să înceapă cu un serviciu religios;

În înțelegere cu Direcțiunea școlilor, catihetii vor stabili orarul introducând dacă este posibil, câte două ore de religie la fiecare clasă pe săptămână. Orele de exortatie de Duminecă, se vor ținea regulat pentru complectarea educației religioase a elevilor.

Până la data de 15 Noemvrie a. c. Preoți-catiheti vor înainta prin oficiile protopopești, sau prin direcțiunile școalelor secundare, rapoarte cu următoarele date:

- a) Data începerii cursurilor,
- b) Numărul elevilor înscriși,
- c) Orarul,

d) Numărul manualelor de religie de care au nevoie.

C. Preoți cari din motive de sănătate nu vor putea face catehizația în școlile primare, să se adreseze inspectoratelor școlare pentru a obține substituția prin învățători, cerând în același timp și aprobarea Consiliului eparhial.

Cateheții se vor îngriji ca elevii să fie conduși și supravegheați la biserică și să fie împărtașiți în posturile mari. Este de dorit ca în fiecare parohie să funcționeze un cor de copii care să dea răspunsurile la serviciile divine. Credem că fiecare preot în parohiile noastre sătești va putea obține concursul binevoitor al învățătorilor pentru instruirea și conducerea corurilor de copii. Se pune în vedere Cuc. preoți ca la orele de religie să se prezinte numai în reverenți.

Prea On. Oficii protopopești vor comunica aceste dispoziții tuturor Oficiilor parohiale precum și catiheților dela toate școlile secundare, să ne raporteze până la data de 1 Decembrie a. c. starea reală a învățământului religios din protopopiat cu referire la cele cerute în această circulară.

Caransebeș, la 12 Octombrie 1945.

Episcop:

† VENIAMIN

Consilier referent:

Prof. Dr. Marcu Bănescu

Nr. 5270 Es. 1945.

Se atrage atențiunea Cuc. preoți și P. Cuc. noștri protopopi asupra dispozițiilor date de noi sub Nr. 6379 Es. 1942 și publicate în „Foaia Diecezană“ No. 47 din 22 Noembrie 1942, asupra îndatoririlor de a se face în termen declarațiile de impunere la impozitul de echivalent.

Despre înaintarea lor, ni-se va face raport de fiecare conducător al oficiului parohial, până la 31 Decembrie a. c.

Caransebeș, la 17 Octombrie 1945.

Episcop:

† VENIAMIN

Secretar eparhial:

Pr. Petru Toma

Mr. 5156 Es. 1945.

Institutul General de Asigurare, Credit, Economie și Asistență al Funcționarilor și Pensionarilor Publici, aduce la cunoștință membrilor săi, că termenul de 1 Septembrie 1945, fixat prin circulara cu Nr. 3365/1945 din 31 Iulie privind depunerea de cereri în vederea obținerii unui ajutor pentru plata taxelor școlare pe 1945/1946, se prelungește până la 25 Septembrie 1945, inclusiv.

Institutul General de Asigurare reaminteste că pentru anul școlar 1945/1946 va suporta jumătate din plată a taxelor școlare, pentru toți elevii și elevele de curs secundar, care frecventează școlile de Stat, licee, teoretice, sau comerciale, gimnazii, școli normale, profesionale de meserii și seminarii, fii și fiice de funcționari publici până la gradul de șefi de secție inclusiv și cari au absolvit clasa în anul 1944/45, cu o medie începând dela 7,50.

Asemenea vor beneficia de acest ajutor și părinții ai căror copii au absolvit în anul 1944/1945 cursul primar cu o medie dela 7,50 în sus și cari urmează a fi înscriși pentru 1945/46 la liceu, sau orice alte școli de specialitate.

Pentru ca toți cei îndividuiți, adică funcționarii publici de Stat, Județ, sau comună, membri ai acestui Institut, până la gradul de șef de secție, inclusiv gradații, sau toți cei cu grade echivalente, conform tabelelor Codului Funcționarilor Publici, cu salarii corespunzătoare gradului de șef de secție cu gradații, să poată beneficia de ajutorul pus la dispoziția lor de Institut pe anul școlar 1945/1946, urmează a se adresa direct Institutului cu o cerere întocmită în acest sens.

Fiecare cerere va fi însoțită de o adeverință eliberată de Direcția școlii respective care va cuprinde media elevului și costul taxelor de frecvență fără internat și semi-internat — stabilite de comitetul școlar pe anul 1945-1946.

Această adeverință va trebui să fie supusă spre vizare autorității unde părintele prestează serviciul și în afară de certificarea calității de membru al institutului, gradului și salariul acestuia, ea va mai cuprinde starea materială a funcționarilor, numărul copiilor și mențiunea de câți din ei urmează cursuri școlare și anume.

Cererile vor fi înaintate Învățământului General de Asigurare, Direcțiunea asistenței, Calea Victoriei Nr. 121 însoțite de actele sus arătate, până cel mai târziu la 25 Septembrie a. c. și

ele vor fi suspendate spre aprobarea Consiliului de Administrație.

Cererile depuse până astăzi și care din diferite motive nu au fost prevăzute cu toate aceste acte, pot fi completate în timpul până la 25 Septembrie 1945, dela care termen nici o cerere nu va mai fi luată în considerare.

Dat fiind că nu se cunosc datele statistice necesare, Consiliul de Administrație a aprobat ca această asistență culturală să se limiteze la suma de Lei 100 milioane, pentru anul școlar 1945/1946, astfel că cererile vor fi rezolvate în raport cu greutățile familiare ale funcționarului.

Ceea ce se aduce la cunoștința celor interesați.

Caransebeș, la 16 Octombrie 1945.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Secretar eparhial:
Pr. Petru Toma

CONCURS

În baza ordinului Ven. Cons. ep. Nr. 4292 B/945 din 31 August 1945 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru postul de paroh la parohia de cl. III-a din comuna Zervești protopresbiteratul Caransebeșului devenită vacantă pe urma pensionării pentru limita de vârstă a preotului Ioan Jucos.

I. BENEFICII:

1. Sesiune parohială în extindere de 32 jug. 678 stp
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Locuință în natură.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele și beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea cerută pentru parohii de cl. III-a precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan să-și înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Zervești prin Prea On. Oficiu protopresbiter tractual în vr'o Duminică, sau sărbătoare în Sf. Biserică spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Zervești, din ședința extraordinară a Consiliului parohial, ținută în 9 Septembrie 1945.

Președinte:
Pr. Ioan Jucos

Notar adhoc:
Toma Vermeșan

Nr. 393/1945. În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.
Caransebeș, la 11 Septembrie 1945.

Isaia Suru
protopop.

AVIZ

Administrația revistei „Altarul Banatului” ne trimite să publicăm următoarele:

Cuc. preoți din eparhia noastră sunt rugați să facă fiecare preot-conducător al Oficiului parohial câte o chitanță despre: 2500 (douămii-cincisute) Lei, ce s'a detras din salariul preotului, pe luna Septembrie a. c. drept abonament pentru „Altarul Banatului” pe anul 1945.

Suma aceasta se va ridica de preotul conducător al oficiului parohial din Cassa bisericii, iar chitanța se trece în socoțile bisericii pe a. c.

Preoții, cari au primit câte două exemplare din revistă, un exemplar se va achita de preot, așa cum se procedează și în cazurile, unde sunt mai mulți preoți în parohie.

Adm. revistei **Altarul Banatului**

IN ATENTIA PREOȚILOR

In curând va apare

Calendarul Românului

pe anul 1946

P. cuc. protopopi și cuc. preoți vor face conscripția celor ce doresc să aibă calendarul și în caz că ar dori un număr mai mare de exemplare ca anul trecut, să comunice Consiliului eparhial câte exemplare dorește. Să recomande tuturor să nu-și procure calendare din altă parte, ci să aștepte pe al nostru, care sperăm să fie gata până la 25 Oct. a. c. Va fi tipărit în aceleași condiții ca și în anul 1945.